

CERCETĂRI PESTE HOTARE

Cercetări în arhivele din Austria

COSTIN FENEȘAN

În perioada noiembrie-decembrie 1992, ca bursier al Fundației „Menachem Elias” a Academiei Române, am efectuat o misiune de studiu și documentare în arhivele din Austria. De la bun început socotim necesar să evidențiem faptul că, înainte de plecarea în Austria, ne-am documentat temeinic în privința direcțiilor de cercetare pe care urma să le abordăm. În acest scop am consultat, la Arhivele Statului din București, atît evidența documentelor păstrate în arhivele austriece și depistate de-a lungul vremii de către istoricii români multe intrate apoi în colecțiile Arhivelor Statului sub formă de microfilm sau xerocopii, cît și publicații arhivistice speciale (de exemplu inventare, ghiduri, cataloage) și colecții de documente, care să ne permită sesizarea unor noi direcții de cercetare. Cu acest prilej am reușit să ne stabilim, în linii generale, un plan de investigare a arhivelor de la Viena, urmărind realizarea unei eficiențe maxime în perioada limitată în timp a deplasării. De asemenea, fiindu-ne cunoscute din bibliografia de specialitate ultimele schimbări produse în organizarea arhivelor centrale de la Viena (inaugurarea noului sediu al Direcției Arhivelor Austriece și mutarea acolo — aflată încă în curs — a Arhivei Militare Kriegsarchiv), am decis ca investigațiile noastre să se concentreze asupra documentelor din două arhive centrale ale fostei monarhii habsburgice — Haus, Hof — und Staatsarchiv, (Arhiva Casei Imperiale, Curții Imperiale și Statului) și Hofkammerarchiv (Arhiva Camerei Aulice) —, unde se păstrează un foarte bogat și variat material privind istoria românilor și a Țărilor Române, începînd cu secolul al XIV-lea și pînă în 1918.

În urma cercetărilor efectuate, am depistat circa 15 000 de file-document din secolele XVI—XIX, după cum urmează (vezi în Anexă listă amănunțită a cotelor documentelor):

A) *Haus-, Hof- und Staatsarchiv*

În această arhivă, în care se păstrează mai cu seamă documente politico-diplomatice ale fostei monarhii habsburgice, emanînd de la diferite foruri centrale de decizie, am consultat, înainte de toate fondul *Hungarica*. Deși cunoscut pentru importanța lui, acest fond nu a fost totuși aproape deloc cercetat de către istoricii români, cu toate că oferă informații de maximă importanță nu numai pentru istoria expansiunii habsburgice înspre Europa de sud-est, și, *eo ipso*, spre Țările Române, ci deopotrivă pentru aprofundarea procesului de cunoaștere a instaurării, iar apoi a exercitării dominației habsburgice asupra Transilvaniei și Banatului.

Un prim grup de documente (redactate în limbile latină, germană și maghiară) pe care le-am cercetat în fondul *Hungarica* (fasz. 55—56) se referă

la anii 1548—1552 și ilustrează în amănunțime acțiunile politico-diplomatice ale Habsburgilor de a pure stăpînire asupra Transilvaniei, conflictul militar dintre Habsburgi și Imperiul otoman desfășurat pe teritoriul Transilvaniei și Banatului în anii 1551—1552, situația politico-diplomatică a Țării Românești și Moldovei în cadrul disputei dintre cele două mari puteri vecine.

Un alt grup de documente cercetate în fondul *Hungarica* (fasz. 136) se referă la relațiile politico-diplomatice dintre Habsburgi și Mihai Viteazul în anul 1599, fiind puțin sau deloc cunoscute istoriografiei române.

Legat de începuturile instaurării dominației habsburgice asupra Transilvaniei la sfîrșitul secolului al XVII-lea, am cercetat mai multe fascicule din fondul *Hungarica* (fasz. 183, 185, 357), care ilustrează nu numai acțiunile politico-diplomatice de înlăturare a ultimului principe ardelean, Mihail Apafi I, ci deopotrivă relațiile secrete ale Curtii vieneze cu domnul Constantin Brâncoveanu, în vederea atragerii Țării Românești în coaliția antiotomană.

Un alt grup masiv de documente cercetate în fondul *Hungarica* (fasz. 197 și 199) privesc organizarea administrației habsburgice în Banat și Oltenia (1716—1731), precum și consolidarea dominației imperiale în Transilvania (1718—1720).

În fine, un alt grup considerabil de documente cercetate în fondul *Hungarica* (fasz. 357—365) se referă la diferite aspecte ale istoriei Transilvaniei în secolul al XVIII-lea: o descriere amănunțită a Transilvaniei din anul 1770 (91 file); probleme profesionale din anii 1704—1721; împărțirea, în 1735, a comitatului Zarand între Transilvania și Ungaria (inclusiv o hartă a comitatului Zărând și a domeniului Zlatnei, format 120 cm × 90 cm); desfășurarea dietelor transilvănene din 1742 și 1744; încercarea de organizare a unor regimente de graniță în Transilvania (1746—1747); alegerea judeului regal săsesc (1743—1749); organizarea conscripției fiscale a Transilvaniei (1750); diferendul de hotar dintre Transilvania și Moldova (1754); emigranții de confesiune protestantă din Austria Superioară, Stiria și Carintia în Transilvania (1754—1757); răscoala lui Sofronie (1760); exploatarea salinelor din Transilvania; biserica greco-catolică și lupta episcopului Inochentie Micu-Klein pentru emanciparea românilor ardeleni (o parte a acestor documente din urmă sînt deja publicate de N. Nilles).

Tot la Haus-, Hof- und Staatsarchiv am cercetat *Lăsămîntul cavalerului von Genz* (N a c h l a s s G e n z), care cuprinde corespondența diplomatului austriac dintre 1816 și 1828 cu domnia Țării Românești (20 de fascicule) și cea din anii 1820—1821 cu domnul Moldovei (1 fascicol). Deși este de maximă importanță pentru istoria devenirii moderne a celor două principate românești de la Dunăre, pentru cunoașterea nuanțată a revoluției lui Tudor Vladimirescu (1821) acest fond a fost doar parțial cunoscut istoriografiei române, el trebuind să fie pus integral în valoare, eventual prin publicarea lui integrală.

B) *Hofkammerarchiv*

La cercetarea fondurilor și colecțiilor extrem de bogate și variate păstrate la Hofkammerarchiv — cuprinzînd mai cu seamă documente de natură economică și administrativă — ne-am concentrat atenția fie asupra celor care nu fuseseră încă investigate de istoricii români, fie asupra acelorora a căror denumire nu părea să indice prezența unor documente referitoare la istoria

Țărilor Române. În cazul din urmă, surprizele plăcute ne-au confirmat intuiția.

În fondul *Reichsaktien* am cercetat documente din mai multe fascicule (fasz. 136/A-C, 169/B, 184/A-B), descoperind documente din sec. XVI-XVIII privind mai cu seamă istoria Țării Românești: relațiile diplomatice între cele trei Țări Române (1595—1599) și ale lui Mihai Viteazul cu Habsburgii (1599—1601); organizarea administrației habsburgice în Oltenia în anii 1719—1732 (ca o piesă mai deosebită semnalăm un registru folio din anul 1727, cu 148 file, cuprinzând conscrierea pe localități și capi de familie, cu averea fiecăruia în parte, a satelor din districtele Jiul de Sus și Mehedinți izvor necunoscut pînă acum istoricilor români.

În fondul *Anhang gemischter Faszikel, Siebenbürger* (role nr. 92, 95, 96, 97), neinvestigat încă de istoricii români, am depistat documente din secolele XVI—XVIII privind diferite aspecte din istoria Transilvaniei: exploatarea minelor și salinelor (1558—1752); relațiile Principatului autonom cu Habsburgii în anii 1594—1598; participarea Transilvaniei la Războiul de 30 de ani în tabăra antihabsburgică (1622—1630); relațiile principelui Mihail Apafi I cu Habsburgii (1675—1700) și instaurarea dominației imperiale în Transilvaniei și Banatului în secolele XVI—XVIII: de exemplu situația comitatelor Satu Mare și Maramureș în 1588; conscrierea mănăstirilor ortodoxe din Banat (1775).

În Colecția de manuscrise (*Handschriftensammlung*) de la Hofkammerarchiv am depistat un număr de 42 de manuscrise privind istoria Transilvaniei și a Banatului în secolele XVI—XIX. Dintre acestea relevăm următoarele: Registrele de cheltuieli din anul 1528 ale salinelor Ocna Sibiului, Dej și Turda; Registrul veniturilor Transilvaniei în anii 1552—1553; Registrul veniturilor transilvănene a sării în anii 1552—1553; Registrul veniturilor cămării maramureșene a sării în anii 1548—1550; Protocolul de judecată al târgului și scaunului Nocrich din anul 1679; Descrierea scaunului săsesc Sighișoara (1703); Descrierea scaunelor secuiești Ciuc, Gheorgheni, Trai Scaune și Cașin (1703); Descrierea mineritului de cărbune din Banat și Valea Jiului (sfîrșitul secolului al XVIII-lea); Memorii privind colonizările germane din Banat (1768—1770); Descrierea minelor din Banat (1752); Registrele domeniilor fiscale Alba, Făgăraș, Gilău, Deva, Simleu, Gurghiu și Chioar (secolul al XVIII-lea); Urbarul domeniului Zlatna (1745); Urbarul domeniului Baia de Arieș (1770); Urbarii ale domeniului Hunedoara din anii 1725, 1746 și 1754; Descrierea Maramureșului (circa 1840).

În programul de cercetare ne-am stabilit și investigarea Colecției de manuscrise (*Handschriftensammlung*) a Bibliotecii Naționale Austriece (*Osterreichische Nationalbibliothek*), dar, ca urmare a incendiului de proporții izbucnit la Hofburg (sediul Bibliotecii Naționale Austriece) la sfîrșitul lunii noiembrie 1992, am fost nevoiți să renunțăm la această intenție.

Menționăm că, datorită ajutorului acordat de domnul Mircea Corbeanu, administratorul imobilelor din Viena ale Fundației „Elias”, ne-am putut deplasa în orașul Wiener Neustadt, unde am cercetat arhiva orașenească (*Stadtarchiv*), fără a descoperi acolo documente privind istoria românilor și a Țărilor Române. În ceea ce privește arhiva Academiei Militare Tereziene de la Wiener Neustadt, instituție de învățămînt superior militar la care s-au format și numeroși ofițeri de origine română ai fostei armate imperiale, am

aflat că arhiva ei istorică (atît cît a supraviețuit distrugerilor din timpul celui de-al doilea război mondial) a fost mutată la Viena și se păstrează în prezent la *Kriegsarchiv*, fiind accesibilă cercetării istorice.

Cu ocazia prezenței la Viena am fost primit în două rînduri de către domnul Kurt Peball, directorul general al Arhivelor din Austria, discutînd cu domnia sa, din încredințarea Direcției Generale a Arhivelor Statului din România, unele aspecte ale colaborării româno-austriece în domeniul arhivelor.

De asemenea, prin diligențele domnului Mircea Corbeanu, am fost primit de către domnul prof. dr. Ebenberger, rectorul Universității din Viena și de către domnul prof. dr. Wernhardt, prorectorul Universității vieneze, cărora le-am exprimat dorința amplificării colaborării româno-austriece — inclusiv prin schimbul de bursieri — pe tărîm științific și academic. Atît prof. Ebenberger cît și prof. Wernhardt și-au exprimat disponibilitatea în vederea sprijinirii unei colaborări științifice bilaterale cît mai ample între Austria și România, manifestînd totodată interes pentru proiectata vizită la Viena a domnului acad. prof. Nicolae Cajal, vicepreședintele Academiei Române și președintele Fundației „Elias”.

Cu ocazia ‘manifestărilor premergătoare sărbătoririi Zilei Naționale a României, am ținut la Parohia ortodoxă română din Viena (paroh dr. Marin Braniște) expunerea „Cum s-a ajuns la Memorandum?” prezent fiind și domnul Poroșnicu, însărcinatul cu afaceri a.i. al României în Austria.

Menționăm că misiunea noastră de studiu și documentare în Austria s-a putut desfășura în bune condiții și datorită sprijinului acordat cu solici-tudine, pe întreaga durată, de către domnul Mircea Corbeanu.

În urma șederii mele la Viena supunem atenției Consiliului de Conducere al Fundației „Elias”, Prezidiul Academiei Române și Secției de Științe Ist- torice a Academiei Române următoarele propuneri:

1. Avînd în vedere numărul extrem de mare de documente privind istoria românilor și a Țărilor Române păstrate în arhivele din Austria (dar mai ales la Viena), socotim necesară *înființarea unei permanențe academice româ- nești la Viena pentru investigarea continuă, sistematică și exhaustivă* a surselor istorice referitoare la trecutul național. Pentru început, această permanență ar trebui încadrată cu 2—3 specialiști în domeniul istoriei, buni cunoscători atît ai limbii documentelor (latină, germană, maghiară, osmană, italiană etc. cît și a paleografiilor respective.

2. Elaborarea, la nivelul Academiei Române, a Secției de Științe Ist- torice, în colaborare cu institutele de istorie ale Academiei și cu Direcția Gene- rală a Arhivelor Statului, a unui *program concret*, bine structurat, de cercetare a arhivelor din Austria.

3. Găsirea modalităților practice (în speță financiare) de a se comanda *microfilme* sau xerocopii după documentele pe care le-am depistat în cursul misiunii noastre de studiu și documentare. În acest sens sugerăm drept nece- sară o luare de contact și negocierea unei viitoare colaborări cu Direcția Gene- rală a Arhivelor Statului atît în vederea conjugării resurselor financiare cît și a celor umane.

A N E X Ă

Fonduri și colecții de arhivă cercetate la Viena cu ocazia misiunii de studiu și documentare (noiembrie — decembrie 1992)**A) Haus-, Hof- und Staatsarchiv Wien (A-Iolo IWIEN, Minoritenplatz 1)**1) *Hungarica*

Fasz. 55 (1548—1549), Konv. 1: fol. 23—24, 25, 36, 27—39, 41—42, 45, 47, 59, 72—74, 78, 80—83, 114—115, 120—125, 131—137; Konv. 2: fol. 7—11, 14—17, 19—20, 22—24, 34—41, 43—46, 48—49, 52—53, 61—62, 65—68, 79.

Fasz. 56 — (1550), Konv. 1: fol. 19—20, 55—56, 66—67, 72—75.

Fasz. 57 (1551), Konv. 1: Konv. 2; Konv. 3 — se vor copia în întregime.

Fasz. 58 (1551), Konv. 1: fol. 1—120; Konv. 2: fol. 1—84; Konv. 3: fol. 1—185.

Fasz. 59 (1551), Konv. 1: fol. 1—142; Konv. 2: fol. 1—161.

Fasz. 60 (1551), Konv. 1: fol. 1—151; Konv. 2: fol. 1—95; Konv. 3: fol. 1—85.

Fasz. 61 (1551), Konv. 1: fol. 1—93; Konv. 2: fol. 1—72; Konv. 3: fol. 1—54.

Fasz. 62 (1552), Konv. 1: fol. 1—149; Konv. 2: fol. 1—45; Konv. 3: fol. 1—112.

Fasz. 63 (1552), Konv. 1: fol. 1—138; Konv. 2: fol. 1—149.

Fasz. 64 (1552), Konv. 1: fol. 1—140; Konv. 2: fol. 1—183.

Fasz. 65 (1552), Konv. 1: fol. 1—105; Konv. 2: fol. 1—118.

Fasz. 66 (1552), Konv. 1: fol. 1—193; Konv. 2: fol. 1—213.

Documentele din această parte de fond privesc acțiunea politico-diplomatică a Habsburgilor de a se instăpâni asupra Transilvaniei, conflictul dintre Habsburgi și otomani care a avut loc pe teritoriul Transilvaniei și Banatului în 1551—1552, ocuparea Banatului de cîmpie și a Timișoarei de către Imperiul otoman (1552) intervenția Țării Românești și a Moldovei în conflictul dintre Habsburgi și Poarta otomană. Documentele sînt în principal, rapoarte ale comandanților militari habsburgi din Transilvania și Banat (de exemplu Castaldo, Aldana etc.) ale funcționarilor politici de rang înalt (de exemplu comisarul imperial Nédasdy, voievodul ardelean Andrei Báthory ș.a.) adresate Curții vieneze, ordine și instrucțiuni ale lui Ferdinand I de Habsburg adresate comandanților militari și reprezentanților politici imperiali din Transilvania, corespondență politică legată de problema cedării Transilvaniei de către regina Isabella lui Ferdinand I de Habsburg.

Fasz. 136, Konv. 1: fol. 1—245; Konv. 2: fol. 1—123. Documentele sînt din ultimul deceniu al secolului al XVI-lea și privesc atât amestecul politic al Habsburgilor în Transilvania în încercarea de a o acapara, cât și relațiile politice ale lui Mihai Viteazul cu împăratul Rudolf al II-lea.

Fasz. 183, Konv. 3: fol. 1—5 („tratatul încheiat la Blaj, în 1687, între ducele de Lorena și principele ardelean Mihail Apafi I cu privire la lupta antiotomană); Konv. 4 (*Apefiana*), fol. 1—40 (documente privind abdicarea principelui ardelean Mihail Apafi I și șederea sa la Viena; reglementarea relațiilor de drept ale Transilvaniei cu Imperiul habsburgic în anii 1689—1699).

Fasz. 185 (*Specialia*), Nr. 39, b, fol. 1—4 (copii a 2 diplome date de împăratul Leopold I lui Constantin Brâncoveanu, prin care îl recunoaște drept principe al Imperiului și-l ia sub protecție, respectiv de reglementare a relațiilor bilaterale și a colaborării în lupta antiotomană).

Fasz. 197 (1717—1721), Konv. A: fol. 1—32 (raport din 1731 al contelui Wallis despre Oltenia austriacă), fol. 35—50 (veniturile Olteniei austriece în anul 1731), fol. 51—60 (circa 1720 — conscrierea populației din Oltenia austriacă), fol. 109—144 (circa 1720 — descriere a Transilvaniei), fol. 168—184 (1718 — documente privind biserica unitariană din Transilvania), fol. 185—197 (situația economică a Transilvaniei în anii 1718—1721), fol. 201—263 (copii de documente din anii 1718—1719 privind organizarea administrației imperiale în Transilvania); Konv. B: fol. 1—113 (documente privind organizarea administrației imperiale în Banat în anii 1718—1719).

Fasz. 199 (1716—1722), fol. 1—12 (ordonanță și regulament militar din 1716 [privind Banatul], fol. 14—25 (instrucțiune militară din 1720 privind Banatul).

Fasz. 275 (*Montanistica et fortificationalis*) — nu conține documente privind istoria românilor și a Țărilor Române.

Fasz. 357 (*Transylvanica separata*, 1680—1740), Konv. 1: fol. 1—202; Konv. 2: fol. 1—82. Documente privind situația politico-militară a Transilvaniei și Țării Românești în contextul luptei antiotomane din anii 1680—1696; *Brevissimum compendium principatus Transylvanicæ historiae ab anno 1526 usque ad annum 1703* — cu anexe documentare, 44 file; Des-

criere a Transilvaniei din anul 1770 — 90 file; corespondență politică privind ocuparea funcției de jude regesc la Sibiu în anii 1736—1740; documente privind împărțirea comitatului Zărand între Ungaria și Transilvania în anul 1735, inclusiv o hartă a comitatului Zărand și a domeniului Zlatnei, format 120 cm × 90 cm.

Fasz. 358, Konv. 1 fol. 1—262; Konv. 2: fol. 1—116. Documente din anii 1743—1749 privind problema alegerii unui jude regal săsesc dieta transilvăneană din 1744, proiectul de organizare a unor regimente de graniță în Transilvania.

Fasz. 360, Konv. 1: fol. 1—257. Documente din anii 1750—1755 referitoare la conșcripția fiscală a Transilvaniei din anul 1750, diferendul de hotar din 1754 între Transilvania și Moldova, colonizarea de emigranți protestanți din Austria Superioară, Stiria și Carintia în Transilvania (1754—1756).

Fasz. 361, Konv. 1: fol. 1—256; Konv. 2: fol. 1—148. Documente din anii 1756—1760 privind numirea unui nou guvernator al Transilvaniei (1758), colonizarea de emigranți protestanți din Austria Superioară, Stiria și Carintia în Transilvania (1765—1757), răscoala lui Sofronie (1760).

Fasz. 362, Konv. 1: fol. 1—375; Konv. 2: fol. 1—32. Documente din anii 1761—1825 privind „Supplex Libellus Valachorum” (1790), situația generaiă a Transilvaniei sub guvernatorul Clary (1772), răscoala lui Horea (1784) etc.

Fasz. 363, Konv. 1: fol. 1—235. Documente din secolul al XVIII-lea privind exploatarea salinelor din Transilvania, biserica ortodoxă română din Transilvania etc.

Fasz. 364 (*Privilegien und Angelegenheiten der griechischkatholischen Kirche der Rumänen in Siebenbürgen. Bischof Klein von Fogaras*), Konv. 1: fol. 1—287; konv. 2: fol. 1—137 (documente privind-l pe episcopul Inochetie Micu Klein); Konv. 3: fol. 1—27; Konv.3: 1—27; Konv. 4: fol. 1—96) (O bună parte din aceste documente au fost publicate de N. Nilles).

Fasz. 365, Konv. 1: fol. 1—104; Konv. 2: fol. 1—49; Konv. 3: fol. 1—146. Documente din anii 1704—1746 privind probleme de istorie economică a Transilvaniei, precum și diferende profesionale între protestanți, romano-catolici și unitarieni.

2) *Nachlass Genz*

Bund 1—20: *Schreiben Genz's an des Hospodaren der Walachei (1816—1828)*

Bund 21: *Schreiben Genz's an den Hospodaren der Moldau (1820—1821)*.

B) Hofkammerarchiv Wien (A-Iolo WIEN, Johannesgasse 6)

1) *Reichsakten*

Fasz. 136/A, fol. 1—564; Fasz. 136/B, fol. 565—1142; Fasz. 136/C, fol. 1143—1651. Documente privind organizarea administrației imperiale în Oltenia (1719—1723); vama și tricesima în Transilvania și Oltenia (1719—1723); repertoriul boierilor din Oltenia austriacă (1723); Protocolul Subdelegației Neoaquistice a Curții vieneze cu privire la organizarea Olteniei austriace (1722); Conșcrierea, pe localități și capi de familie, cu indicarea averii, a tuturor satelor din districtele Jiul de Sus și Mehedinți ale Olteniei austriece din anul 1727 (registru folic, 148 file); călătorii de inspecție făcute în Oltenia austriacă de diferiți funcționari imperiali (1727—1732).

Fasz. 169/B, fol. 774—788 (solii ardeleni în Țara Românească la 1595 și 1620), fol. 947 (solie moldoveană la Viena în 1595); fol. 948—1010 (1599—1601 — solii ale Țării Românești la Viena, inclusiv prezența lui Mihai Viteazul în Imperiul habsburgic).

Fasz. 184/A, fol. 1—21 (cheltuieli legate de prezența la Viena, în 1599, a solilor tătari și al Țării Românești); Fasz. 184/B, fol. 618—632 (cheltuieli legate de șederea la Viena, în 1617, a viitorului domn moldovean Gaspar Grațiani).

2) *Anhang gemischter Faszikel, Siebenbürgen*

Rote Nr. 92, fol. 1—381. Documente privind exploatarea minieră din Transilvania în anii 1558—1852.

Rote Nr. 95, fol. 23—620, fol. 649—1026. Documente privind relațiile politico-diplomatice ale Transilvaniei cu Habsburgii în anii 1594—1597.

Rote Nr. 96, fol. 1—394. Instrucțiuni pentru comisarii imperiali din Transilvania (1598); tratativele lui Sigismund Báthory cu Habsburgii privind renunțarea la scaunul principar (1596—1597); războiul civil din Transilvania (1602); Conșcripția (*lustra*) scaunului secuiesc Mireș din 1626 (original, 42 file); corespondența principelui ardelean Gabriel Bethlen legată de participarea Transilvaniei la Războiul de 30 de ani (1622—1630); relațiile principelui ardelean Mihail Apafi I cu Habsburgii și instaurarea dominației imperiale asupra Transilvaniei (1675—1700).

Rote Nr. 97, fol. 1—517. Documente privind organizarea administrației habsburgice în Transilvania (1701—1730), desfășurarea dietelor transilvănene din 1733 și 1744, probleme fiscale ale Transilvaniei (1714—1747).

3) *Anhang gemischter ungarischer Gegenstände*

Rote Nr. 33, Konv. 1: fol. 1—13; Konv. 2, fol. 1—18 Inspecția comisarilor imperiali în comitatele Satu Mare și Maramureș în anul 1588 și raportul lor adresat Camerei Aulice.

Rote Nr. 34 (Nicht-unirte griechische Geistlichkeit 1752—1777 fol. 1—82. Informații privind ortodoxia în Transilvania și Banat.

Rote Nr. 72 (Miscellanea hungarica et transylvanica), fol. 70—79 (4670—1672 — lista moșiilor donate în comitatul Satu Mare), fol. 93—117 (elencus de documente din secolele XVI—XVII privind diferite sate din Ardeal și Bihor), fol. 139—149, secolul al XVIII-lea — lista moșiilor din Transilvania ale familiei Rakoczy), fol. 238—253 (secolul al XVIII-lea listă de documente referitoare la domeniul Tășnad), fol. 256—261 (secolul al XVII-lea—listă a unor moșii ardelenе zălogite).

4) *Handschriftensammlung*

Hs. 108 — Liber regius pe anii 1601 și 1602 (250 file)

Hs. 229 — Tabel statistic al Transilvaniei (sec. 18) (111 file)

Hs. 353 — (D. 243 + D. 244) — Descriere a mineritului de cărbune din Banat și Valea Jiului (sfârșitul secolului al XVIII-lea) (32 file + 30 file).

Hs. 366 — Registru de socoteli al salinei Ocna Sibiului din anul 1528 (82 file).

Hs. 367 — Registru de socoteli al salinei Dej din anul 1528 (116 file).

Hs. 368 — Registru de socoteli al salinei Turda din anul 1528 (90 file).

Hs. 369 — „Fuckerische Salzraittung in Sibenburg” 1528—1529 (48 file).

Hs. 370 — Veniturile cămării din Maramureș (1548) și al cămării maramureșene a sării (1549—1550) (8 file + 24 file).

Hs. 371 — Veniturile Transilvaniei în anii 1552 și 1553 (93 file + 12 file).

Hs. 372 — Raportul comisarilor imperiali Bornemissza și Werner despre Transilvania (1553) (102 file).

Hs. 373 — Veniturile cămării sării din Transilvania în anii 1552—1553 (68 file).

Hs. 374 — Raportul comisarilor imperiali Bornemissza și Werner despre veniturile Transilvaniei în anul 1552 (216 file).

Hs. 491 — Documente din anii 1744—1771 privind mineritul din Transilvania și de la Baia Sprie (149 file).

Hs. 492 — Bannatisches Bergsystema (1736) (101 file).

Hs. 493 — Descrierea minelor din Banat (1752) (cu multe planuri și hărți).

Hs. 494 — Memoriul consilierului aulic Wolfgang von Kempelen despre colonizarea de germani în Banat (1768) (138 file).

Hs. 495/496 (H. 54/II) — Memoriu privind organizarea Banatului (1770) (168 file).

Hs. 518 — Protocoalele consiliilor orășenești din Alba Iulia, Hațeg și Hunedoara (sec. XVIII) (90 file).

Hs. 519 — Registru al domeniului fiscal Alba (secolul al XVIII-lea) (44 file).

Hs. 520 — Registru al domeniilor fiscale Făgăraș și Alba (secolul al XVIII-lea) (11 file).

Hs. 521 — Registru al domeniilor fiscale Gilău, Deva, Șimleu și Făgăraș (secolul al XVIII-lea) (93 file).

Hs. 522 — Registru al domeniilor fiscale Gurghiu și Chioar (secolul al XVIII-lea) (62 file).

Hs. 523 — Registru al domeniilor fiscale Gherla și Chioar (secolul al XVIII-lea) (78 file).

Hs. 524 — Descrierea scaunului săsesc Sighișoara (1703) (82 file).

Hs. 531 — Urbariul domeniului minier Zlatna (1745) (151 file).

Hs. 532 — Urbariul țirgului și domeniului minier Baia de Arieș (1770) (78 file).

Hs. 533 — Urbariul domeniului minier Hunedoara (1725) (282 file).

Hs. 534 — Urbariul domeniului minier Hunedoara (1754) (182 file).

Hs. 621 — Tabel statistic privind Banatul (1753) (47 file).

Hs. 622 — Statistică economică a Banatului (1754) (38 file).

Hs. 623 — Lista moșiilor din Banat 1785—1800 (363 file).

Hs. 791 — Descrierea Maramureșului (cca. 1840) (223 file + 3 anexe).

Hs. 799 — Lista moșiilor din Banat 1782—1784 (5 file).

Hs. 800 — Lista moșiilor din Banat 1785—1801.

- Hs. 931 — Memoriul lui Johan Pekh și Carl A. Mayer despre minele de aur și argint de la Gîrnic, Baia de Arieș, Săcărîmb și Certeje (sfîrșitul secolului al XVIII-lea) (37 file).
- Hs. 936 — Memoriul lui F.A. Gransberger despre colonizările din Banat (1771) (88 file).
- Hs. 938 — Situația economică a moșiilor fiscale din Transilvania și Oltenia austriacă în anii 1727—1729 (29 file).
- Hs. 1045 — Descrierea Banatului (1772) (385 pagini).
- Hs. 1095 — Organizarea graniței militare tisa-mureșene (1724) (47 file).
- Hs. 1097 — Conscripția domeniului minier Hunedoara (1746) (308 pagini).
- Hs. 1140 — Protocolul scaunului de judecată al tîrgului și scaunului săsesc Norich din anul 1679 (157 file).